

GAMLA LUND-NYTT

NUMMER 3 2018

Hundraåringen hyllades högtidligt

Den 27 april 1918 samlades ett femtiotal av staden Lunds prominenta herrar på Grand Hotel i ett speciellt ärende. De hade alla svarat på ett upprop, initierat av apotekare Fredrik Montelin, att bilda en förening som skulle verka för bevarandet av Lunds historiska minnesmärken. Projektet var livskraftigt redan från början. Det första året hade 250 lundabor blivit medlemmar i Gamla Lund som var en av de första i sitt slag i Sverige.

Foto Kumri Altunkaynak

Och på den vägen är det. På årsdagen samlades ett hundratal medlemmar och gäster till årsmöte med följande jubileumsmiddag. Givetvis på Grand Hotel. Ordförande Erik Larsson välkomnade medlemmar, representanter för systerföreningarna i Malmö och Kristianstad, representanter för Lunds kommun, Kulturen, Historiska museet, sponsorer samt övriga gäster.

Vid årsmötetsförhandlingarna omvaldes ledamöterna Claes Axelsson, Cecilia Nelson, Sten Skansjö, Margareta Wickström, Erik Larsson, Anika Annerby Jansson för ytterligare två år. Erik Larsson omvaldes som föreningens ordförande. Medlemsavgiften för 2019 bestämdes till 290

kronor. Årsmötet beslöt på förslag av Gert Rexelius att utreda möjligheten att bilda 100-årsjubileets stödfond för att säkra föreningens fortlevnad.

Årsboken 2018 har titeln *Skorstennarnas Lund* och handlar om Lund som industristad. Lund må vara känt som en lärdomsstad men har också varit säte för en rad små och stora företag. Vissa har vuxit till internationella storföretag, till exempel Tetra Pak, Gambro, Alfa Laval. Otto Ryding, en av bokens författare, berättade om en del olika företag, deras lokalisering och vad som finns kvar. I Lund har tillverkats både skor, handskar, tobak och, en kort tid, plåtleksaker.

Jubilaren uppvaktades med tal och gåvor, där Erik Larsson inled-

de. Gunilla Ohlsson, Thora Ohlssons stiftelse och Per Karsten, Historiska museet hade båda inbjudits att hålla jubileumstal. Övriga talare var: Gustav Olsson, Kulturen, Göran Larsson och Rita Rohlin från Malmö Kulturhistoriska Förening, Barbro Melander från Föreningen Gamla Christianstad och Per-Olof Mattsson från Lomma Museiförening.

Sist ut var Lennart Prytz från Lunds kommun som försåg deltagarna med en "tung" gåva: ett presentkort på verket *Lunds Historia* i tre delar.

I jubileumsprogrammet ingick också musikalisk underhållning av Lunds Allmänna Sångförening under ledning av Kerstin Hugosson.

S.S.

Gamla Lund har framtiden för sig

För precis 100 år sedan, och just i denna byggnad, bildades Föreningen Gamla Lund. Jag känner mig ödmjuk och hedrad att få hälsa er välkomna till det här historiska ögonblicket och denna jubileumsmiddag.

Varför grundades Gamla Lund och liknande föreningar på andra ställen runt om i Sverige just 1918? Vårt land hade ju förhållit sig neutralt och

inte deltagit i kriget eller drabbats på samma sätt som andra länder. Men Föreningen bildades faktiskt redan innan kriget upphörde i november 1918. Krigsförödelsen i Europa var stor och även ryska revolutionen hade satt djupa spår. Kanske bidrog allt detta till att en insikt började växa fram om att det fanns värden i samhället som man borde slå vakt om och som inte var för alltid givna.

Ordförande Erik Larssons välkomsttal vid Gamla Lunds 100-årsjubileum.

Ett upprop som initierats av apotekare Fredrik Montelin samlade 49 personer, alla mycket namnkunniga personer i Lund och dessa grundade Föreningen. Till styrelse valdes bl.a. landsantikvariern Lauritz Weibull, Georg Karlin (Kulturens grundare), Theodor Wählin, Otto Rydbeck, Ewert Wrangel och professorn Carl Björling, sistnämnde som ordförande. Stadgar antogs, vilka föreskrev

att "Föreningen har till ändamål att verka för bevarandet av Lunds historiska minnesmärken". Att "verka för" betyder i korthet att – eftersom det är andra instanser än Gamla Lund som har avgörandena i sin hand – övertyga makthavare och framförallt fastighetsägare om att ta hänsyn till de värden, som be-tecknats med orden "stadens minnesmärken".

Aktiviteter och program

- Utgivande av årsböcker. De är mycket uppskattade, inte bara av medlemmarna. Årgångarna fram t.o.m. 1950 finns nu även i digital form. Böckerna har spridit kunskap om Lunds historia på ett unikt sätt.
- Medlemstidningen Gamla Lund-Nytt som kommer ut med sex nummer per år.
- Föredrag och utflykter. Föredragen är mycket populära och det som är särskilt glädjande idag är att besökarna stadigt ökat.
- Föreningen är sedan länge remissinstans visavi kommunen i plan- och byggfrågor, och har förhoppningsvis både har bidragit till att flera byggnader i stan räddats och förskönats och att ny- och ombyggnader hamnat i ett smakfullt sammanhang. Det ska nämnas att ända sedan bildandet och alltjämt har kommunen en ordinarie ledamot och en suppleant i styrelsen!

När Föreningen bildades var antalet medlemmar 90. Men det ökade med åren och vid 50-årsjubileet 1968 var det 1 000 medlemmar. Idag är antalet 1 800 och då ska man betänka att i en universitetsstad som Lund är konkurrensen hård vad gäller intressanta arrangemang. Det ska dock nämnas att, i samband med utgivandet av *Kartornas Lund* på 90-talet, var antalet upp i över 4 000.

Gunilla Ohlsson

De Ohlssonska männens envishet

I sitt jubileumstal fokuserade Gunilla Ohlsson på sin familjehistoria och vad den betytt för Lund.

1918 var ett anmärkningsvärt år. Det var första världskrigets sista år. Finland hade blivit självständigt

Erik Larsson. Foto Kumri Altunkaynak.

Föreningen har under åren varit engagerad, och ibland även tagit strid, i ett flertal ärenden. Redan 1923 var det tal om rivning av den s.k. Lancasterskolan. 1924 yttrade sig Föreningen i samband med namngivandet av Lunds kvarter. Man tog strid för Ståket, Petriplatsen, Rådhuset 1954, kvarteret Nöden och naturligtvis mot det s.k. Gatugenombrottet 1967.

Kompetens

Hur har man då lyckats? I kraft av styrelsens kompetens inom historia, kultur, konst och arkitektur, tror vi att vår röst i debatten haft betydelse. Vidare har styrelsen tolkat sitt uppdrag så att Föreningen ska vara politiskt och religiöst obunden och inte ta ställning i frågor som är alltför politiskt färgade eller känsliga. Detta tror vi har varit, och är, en styrka och har ökat tyngden i det man sagt. Ett aktuellt exempel är spårvägen; Föreningen yttrade sig visserligen, men inte i själva kärnfrågan d.v.s. huruvida den skulle byggas eller ej, men väl

om dess praktiska och fysiska dragning, ifall den skulle komma att byggas. Yttrandet var inte heller enigt.

Framtidsutsikterna

Man ska inte förneka att Föreningen har en ogynnsam åldersstruktur i sin medlemskader. Och man skulle kunna tro att, i den digitala och uppkopplade värld vi lever, då allt ska gå snabbt, då tid för eftertanke ofta inte finns, då människor bosätter sig i olika delar av världen, då familjer splittas o.s.v. att det då inte skulle finnas utrymme för den här typen av verksamhet. Men det är i turbulenta tider som behovet att fundera över vad som är viktiga värden i livet uppstår. Bildandet av Gamla Lund är ett sådant exempel. Det är ingen tillfällighet att 1800-talet, industrialismens genombrott och då mer hände under ett enda sekel än vad som hänt under flera hundra år, blev historievetenskapens århundrade och då de stora museerna i Europa växte fram. Det finns tecken idag på en liknande motreaktion och att pendeln ibland svänger. Många unga stannar upp och inte bara letar efter sitt ursprung utan även söker efter bestående grundvärden. Den s.k. Z-generationen, d.v.s. de som är födda efter 1995, tycks ha andra värderingar än tidigare generationer, säger nej till masskonsumtion, har en annan syn på livskvalité m.m. Vi ser på TV idag olika antikvitetprogram där även ungdomar kommer med sina ärvda eller släktingars föremål och vill ha dess historia. Släktforskning har blivit populärt. Alla har vi en Kunta Kinte i oss.

Det är en uppgift för oss alla att oförtrutet fortsätta berätta vår historia. Jag är övertygad om att Föreningen har framtiden för sig!

Erik Larsson
Ordförande, Gamla Lund

fäste och grunden lades till allmän rösträtt – även för kvinnor. Föreningen Gamla Lund bildades en april dag med många av stadens prominenta herrar (OBS!) närvarande.

1916 föddes min far, Per-Håkan Ohlsson, som femte generationen infödd lundabo, liksom hans yngre bror Sven Håkan, född 1920. Min farfarsfar, Håkan Ohlsson, den förste boktryckaren i familjen, var aktiv när det gällde vatten- och avloppsarbeten i Lund. Men han hade också ett starkt kyrkligt engagemang. Han lyckades vrida Allhelgonakyrkan ett åttondels varv. Kyrkan var tänkt att ligga så, att man gåendes från Laurentiigatan kunde fortsätta upp för den lilla backen in genom kyrkporten. Men farfarsfar envisades med att en kyrka måste ligga i öst-västlig riktning, och till slut fick han igenom sitt krav. Envishet har inte fattats de ohlssonska männen!

Farfar Håkan Theodor

Farfar Håkan Theodor vidareutvecklade sin fars gärningar inom kyrkan och kommunen, men framför allt i tryckeriet. Han lät 1911 uppföra det större gatuhuset på S:t Annegatan 4 och på 1930-talet byggde han, med Per-Håkans bistånd, ytterligare ett hus inne på tomten. Det fungerade som tryckeri i flera år. Håkan Theodor var född med hudsjukdomen iktyos som ledde till att han hade fiskliknande fjäll på kroppen, och allt hans hår saknades. När han år 1915 gifte sig med min farmor Hilda, har jag hört berättas att Allhelgonakyrkan var fullpackad, för alla stadens invånare ville se vem som vågade gifta sig med honom.

Han satt i stadens styrelse och var under flera år ledamot i Lunds domkapitel, där han styrde med fast hand. Företaget skötte han utifrån samma patriarkala principer som sin far, och som hans son Per-Håkan kom att göra efter honom. Farfar hade också ett socialt patos. Det var viktigt för honom att anställa lika många personer med funktionsnedsättningar, som den procentuella spridningen var inom befolkningen. Och han lärde sig teckenspråket för att kunna tala med "den döve". Han knöt kontakter med universitetet genom att så många avhandlingar – på olika språk – trycktes på tryckeriet.

Gunilla Ohlsson. Foto Kumri Altunkaynak.

Delade på arbetet

När Per-Håkan och Sven Håkan tog över efter sin far, delade de arbetet så att Per-Håkan ägnade sig åt de politiska, kommunala uppgifterna i staden och Sven Håkan åt det kyrkliga engagemanget i stad och stift. Båda tillhörde Gamla Lund. Sven Håkan var den mest aktive, under en period var han ordförande.

Familjetraditionen var viktig för dem. Per-Håkan kämpade för att en kyrka skulle byggas i varje ny stadsdel som planerades. Två gånger (minst) kom han på kollisionskurs med Gamla Lund. Den första gången var i samband med det så kallade "genombrottet", där Per-Håkan kom att stå ansvarig för kommunens del, medan Gamla Lund arbetade för att förhindra genomfarten. Den andra gången var när han ville riva de gamla husen på Tomegapsgatan. Sedan Per-Håkan lämnat politiken återknöt han till sin ungdoms intressen. Det var framför allt arkeologin och de historiska utgrävningarna av Lund. Och jag måste erkänna att hans envishet, när det gällde att få upp en Schartau-staty, delvis berodde på mig. Han litade inte på, att jag skulle fullfölja farfars vilja att få uppfört det minnesmärke över Henrik Schartau som farfar – efter godkännande

av domkyrkorådet – samlade ihop medel till i slutet av 1920-talet.

Det gamla Lund är det vi minns

Min kännedom om det gamla/nya Lund är begränsad. Men från den inre delen av Lund har jag många minnen. Det var i slutningen i Lundagård ner mot domkyrkan, som jag lärde mig åka skidor. Ballongerna på 1:a maj såg jag fram emot flera dagar i förväg. Att flyga dem med jättelånga snören på S:t Annegatan och samtidigt höra koltrasten sjunga – det är fortfarande våren för mig. Att vandra mitt på Stora Södergatan under Suez-krisens och bensinransoneringarnas tid var roligt men kändes också litet läskigt. Jag blev student 1962 på Katedralskolan och hann med några studieår i Lund och utomlands innan året 1968 bröt ut i all sin kraft. När Sovjet invaderade Tjeckoslovakien 1968 gick jag med i demonstrationståget. Och eftersom jag inte kunde förstå varför det skulle vara värre med Sovjets invasion i Tjeckoslovakien än med USA:s invasion i Vietnam gick jag också i Vietnamdemonstrationerna. Min far och hans Birgitta fick ta emot en del beklaganden för detta, men sällan framfördes de till mig.

När min man och jag bodde i Göteborg märkte jag något väsentligt om hur det är med våra minnen och vår nostalgiska känsla. Det gamla Lund är för oss som vuxit upp i staden, alltid det Lund vi kommer ihåg från vår barndom. Då är det gott att tillhöra en förening, som jämsides med att bevara Lund, försiktigt ser till att staden förnyas och växer till. På så sätt kommer nya generationer att minnas sitt eget gamla Lund, ett Lund som skiljer sig från mitt – och ert – gamla Lund. I detta arbete önskar jag föreningen allt gott för de kommande 100 åren!

Gunilla Ohlsson

Av utrymmesskäl är Gunilla Ohlssons och Erik Larssons tal här återgivna i förkortad form. Hela talen går att läsa på www.gamlalund.se Där finns också en samling bilder från jubileumsmiddagen.

När staden ömsar skinn

– stadsarkeologiska utmaningar för Lund

Conny Johansson Hervén är chef för Kulturmiljöavdelningen på Kulturen. Här skriver han om de arkeologiska utmaningar och möjligheter som finns för Lund i den pågående och kommande utvecklingen av staden.

Det har knappast undgått någon som rör sig i Lund, att staden nu genomgår en febril omdaning med omfattande byggaktivitet. Mest påtagligt är för närvarande omskapandet av Bantorget och Clemenstorget samt sträckan för nya spårvägen längs med Sankt Laurentiigatan och Getingevägen. Med kommande järnvägsstation i södra Lund, ny stadsdel uppe vid Brunnhög, och andra stadsdelsförändringar, så kommer stadsbilden förändras påtagligt de kommande åren. De många byggprojekten och markarbetena ger ständigt nya möten med det förgångna, när gårdagens kulturmiljöer skall bli morgondagens. Särskilt öppnar sig möjligheten till ny kunskapsfångst genom de fornlämningar som berörs av omdaning. Det är påtagligt i de stadsdelar som ligger utanför den medeltida stadskärnan, vars forna landskap varit tämligen okända. Flera av dessa områden har och kommer att utredas inför kommande förändringar, vilket ger möjlighet till nya arkeologiska upptäckter, inte minst om det landskap som präglades under "Uppåkradomänen" innan Lund spirade. Även Lunds innerstad kommer att förändras och vilka är då de utmaningar som Lundaarkeologin ställs inför?

Det kommer med all sannolikhet åter bli dags för stora arkeologiska undersökningar i det medeltida stadsområdet, där flera nu obebyggda ytor kommer att utnyttjas i stadens förtätningsansträngningar. Förutom de logistik- och kompetensutmaningar

som större undersökningsprojekt medför, innebär detta också fullt genomslag för de senaste metodutvecklingarna inom arkeologin och dess hjälpvetenskaper. Det gäller inte bara en övergång till helt digitala dokumentationsmetoder, utan även en användning av 3D-modellering som dokumentationsmetod. Detta kommer inte bara innebära förbättrade analysunderlag för arkeologerna, utan också ett enklare sätt att åskådliggöra och förmedla de tidshorisonter och förändringsprocesser som skapat lager på lager och nu utgör äldre stadsskikt i form av Lunds undre värld.

Nya metoder kan också tillvarata information från kulturlager i större utsträckning än tidigare. Under flera år har makrofossilanalyser av bevarat frö- och växtmaterial varit en del av vardagen och i kombination med mikrostratigrafianalys (detaljstudie av kulturlagrens sammansättning och uppbyggnad) finns det fortfarande mycket ny kunskap att utvinna under mikroskopsluppen. Naturvetenskapliga isotopanalyser är på stark frammarsch vid studiet av skelettmaterial från djur och människor.

Den svarta jorden

En annan aspekt att ta till vara är det pedagogiska moment som uppstår när stadsbilden plötsligt förvandlas till en scen, där förbipasserade kan blicka ner på den svarta jorden och dess medeltida historia. Utmaningen blir själva tillgängliggörandet, såväl av vad som hittas, vilket kan kräva förförståelse och en smula uppfattningsförmåga som arkeologen får försöka bidra med, men också de allt mera arbetsmiljöomgärdade grävplatserna, som begränsar fysisk åtkomlighet. Allmänhetens åtkomst till det som exponeras och återfinns under dagens markyta får lösas med bland annat sociala medier.

Till syvende och sist är dock arkeologi en humanistisk vetenskap. Oavsett vilka tekniska hjälpmedel eller nya metoder som utvecklas, så utgår själva grundarbetet från de frågeställningar vi ställer till det förflutna. Centralt är analysen av sta-

Från trädflytten på Clemenstorget inför spårvägsbyggandet.

Undersökningen av Sankt Olofs medeltida kyrkogård vid Allhelgonakyrkan inför spårvägsbygget.

dens sociala rum och hur människor interagerat och nyttjat dessa rum. Detta urbana liv, som började som en anomali i ett ruralt landskap med tillblivelsen av de första skandinaviska städerna för drygt 1 000 år sedan, och som sedan fortgått i en alltmer ökande urbanisering över tiden, har medfört att staden blivit livets norm för de flesta. Stadsutveckling hand i hand med stadshistoria blir det naturliga kulturarvet för allt fler, oavsett bakgrund. Även om våra kulturlager kommer att sina så småningom, kommer behovet att identifiera sig med sin stad, och därmed funderingar över dess historia, att bli alltmer angeläget för framtidens människor. Staden har helt enkelt kommit för att stanna. Utmaningen blir att få en hållbar stadsutveckling, där tidevarven kan avlösa varandra på sätt som inte är självsödande för stadens identitet. Vad behöver vi spara i stadslandskapet för att människan inte skall känna sig rotlös och alienerad? Hur skall man förstå sin nya hemvist? Utmaningen blir inte bara att rekonstruera det förflutna, utan också att skapa socialt hållbar och god livsmiljö. Det blir en grannliga uppgift i kulturmiljö-

arbetet, att hjälpa samhället med förförståelse och en smula uppfattningsförmåga. Angående förförståelsen, så är denna som alla historiska rekonstruktioner i hög grad beroende av perspektiv. Vid en förskjutning av "historieglasögonen" kan plötsligt förloppet, processen eller de inblandades roller te sig helt annorlunda. Med andra ord är arkeologi hela tiden föremål för inomvetenskaplig teori- och metodutveckling, vilket i grunden är den viktigaste utmaningen. Även nya arkeologiska undersökningar blir vid en tidpunkt gamla och skall då kunna revideras, vilket också är en del av utmaningarna för att lyckas skapa ett så öppet källmaterial som möjligt – särskilt mot bakgrund av en undersökningsverksamhet som premierar kostnadseffektiva lösningar. När nu staden ömsar skinn, är förhoppningen att denna förändring blir långsiktigt hållbar med god livsmiljö, som inkluderar kulturarvet, ny kunskap och återkommande revidering av våra historier om staden som nyttjas för traderandet och upplevelsen. Ett samhälle utan historia är som en människa utan ...

CONNOR JOHANSSON HERVÉN

Skorstenarnas stad

– Lunds industrihistoria i ny årsbok

Smedjan i Carl Holmbergs Mekaniska Verkstad. Detalj av målning av Valfrid Nelson 1892.

Lunds industrihistoriska arv har inte värdats lika väl som det akademiska. Men nu finns boken om Lund som industristad. Det är Gamla Lunds årsbok 2018 som berättar om ett Lund före och något efter Tetra Pak och Åkerlund & Rausing.

Under 1970- och 80-talen revs de flesta av stadens industrimiljöer. I boken *Skorstenarnas stad* med Bianca Heymowska som redaktör finns de dokumenterade i text och bild.

Under 1800-talet växte sig industrin stark. Förutsättningarna var järnvägen som kom till Lund 1856, gastillverkningen 1863, vattenledningar 1873 och elverket vid Winstrupsgatan 1907.

1900-talets första år var höjdpunkten för Lund som arbetarstad. 60 procent av befolkningen arbetade inom industri och hantverk.

Under nästan 100 år var Carl Holmbergs mekaniska verkstad vid Bangatan det första som mötte de som steg av tåget i Lund. Holmberg startade sin verkstad, som skulle bli Lunds största, 1864. När grundaren dog 1890 fanns det 198 anställda som producerade 920 ton gjutgoods. Carl Holmberg fanns

också med när Armaturfabriken grundades.

Armaturens stora hus vid Trollebergsvägen/Gasverksgatan från 1890-talet finns kvar men tillverkningen av armaturer t.ex. kranar och ventiler är borta. Senare års tillverkning av järnvägsbromsar har flyttat till Traktorvägen.

Ett annat klassiskt Lundaföretag är Borgs färgeri, som startade 1737 vid Stora Södergatan. Berättelsen om Lunds industrier är berättelsen om männen. Men Hedvig Möller Borg är ett undantag. Hon ledde färgeriet 1796–1806.

Lund har också haft tobaksfabriker. Den första från 1744 låg vid Botulfsgatan.

Redan från början 1668 samarbetade universitetet med boktryckare och där finns starten för Berlings boktryckeri och stilgjuteri som byggdes upp vid Lilla Gråbrödersgatan från 1745. År 1979 flyttade tryckeriet till Arlov och stilgjuteriet lades ned året därpå. Kvar lever typsnittet Berling Antikva.

Boken berättar vidare om garverierna och handskfabrikerna. Både Möllers och Nordströms låg ursprungligen vid Bredgatan. Skofabrik fanns som sig bör på Skomakaregatan.

Utsikt från Grand Hotels tak vid förra sekelskiftet. Fem lundafabrikens skorstenar syns: Carl Holmbergs Mekaniska Verkstad, Lunds Nya Gjuteri, Sockerraffinaderiet Öresund, N. P. Lennartssons Såg och Hyfleri och Lunds Bryggeri AB. Foto Per Bagge.

Mejerierna är också en viktig del i Lunds fabriks historia. Många minns säkert mejeribyggningen vid Magle Stora Kyrkogata, som revs 1982.

Bindgarnsfabriken vid Stora Södergatan gav arbete åt 200 kvinnor. Den brann 1946 och då blev det flytt till Malmö, Resterna av fabriken revs 1978.

Lund har haft flera tegelbruk bland annat vid Pålsjö där tekniska högskolan nu ligger. Sjön Sjön är en före detta lertäkt.

1906 hade Lund 62 fabriker, som sysselsatte 1 600 personer. Störst var AB Sockerraffinaderiet Öresund. Av dess byggnader på området finns endast något lite kvar sedan området på 2000-talet bebyggt med bostadshus.

Gamla Lunds årsbok behandlar också Lunds moderna industrihistoria. Tetra Pak, Åkerlund & Rausing, Alfa Laval, Draco, Gambro och inte minst Ideon är delar av nutid (några fall dåtid).

Lunds industri har utvecklats till kunskapsföretag. Nästa gång föreningen Gamla Lund jubilerar är det ESS som blivit historia.

Ingrid Nathéll

Första flickan på Katte

– Redan för 270 år sedan

Redan 1748 fick Katedralskolan sin första kvinnliga elev. Hon hette Erika Liebman och var dotter till Reinhold Liebman som var rektor för Katedralskolan 1733–1755. Han hade klagat över att antalet disciplinärer på skolan var så litet och därför skrev han in sin dotter Erika i sin klass. Hon var då tio år gammal.

Rektor Liebman hade nämligen märkt att hans dotter hade ett gott läshuvud och skulle dra nytta av undervisningen. Och det gjorde hon – i så hög grad att hon senare beskrevs som ett av vårt lands lärda fruntimmer.

I skolan fick Erika delta på samma villkor som pojkarna och lärde sig både levande och döda språk och annan kunskap. Efter skolgången på Katedralskolan fortsatte hon sina studier och tycks också ha deltagit i undervisningen på universitetet.

I *Anteckningar om svenska qvinnor* (Wilhelmina Stålberg) kan man läsa: ”Då Erika blef stor, fortsatte hon ifrigt sina studier, och ryktet derom spred sig snart öfverallt omkring, så att hon äfven i utlandet citerades såsom ett bland Sveriges lärda fruntimmer”.

Men det skulle dröja ända till 1933 innan Katedralskolan öppnades även för flickor. Trots att Erika tvåhundra år tidigare hade gett prov på intellektuell girl power.

När Erika var 23 år gammal gifte hon sig med prosten Magnus Sommar i Ingelstorp. Hon fick användning för sin utbildning som lärare åt sonen Jöns. Liksom sin morfar Reinhold Liebman blev han också rektor vid Katedralskolan.

SOLVEIG STÅHL

Katedralskolan på senare tid – Per Bagge 1896.

Posttidning B

Avs.
Föreningen Gamla Lund
Box 1234
221 05 Lund

Kulturportal Lund

Kulturportal Lund fortsätter att berätta om märkvärdiga ting i Lund. Saturnus och drakstenen i Stadsparken har granskats liksom de svarta tjurarna på höjden och katten Tusse. "Hemliga" bunkern i Skönadalsparken har också "avslöjats".

Tre kvinnor är de senaste tillskotten i serien Lundaprofiler, som nu är uppe i en bra bit över 100 artiklar om personer som verkat i Lund. Anna Hansson hade urbutik på Klostergatan och hon donerade medel till statyn "De lekande barnen" som står vid Bantorget.

Ninnie Sahlström drev Vänskapens hus vid Bredgatan och var en av personerna bakom Kontakt-tjänst.

Anna Bugge var politiker, jurist och diplomat. Hon levde i ett samvetsaktenskap med Knut Wicksell.

I en artikel berättas om kvartret Själabodarna där stadens fattigvårdsinstitutioner låg. Än i dag finns bostäder där för samhällets olycksbarn men också dyrbara radhus.

Sankt Hans backar var Lunds soptipp till på 60-talet då området förvandlades till ett naturområde och ett vinterparadis om man inte har för stora pretentioner på backar.

Helt nyligen har kulturportalen visat ett bildgalleri från 2018 års karneval och berättat om Lunds fyra kommunala gymnasieskolor som ska bli fem.

Det flyttas träd i Lund i dessa dagar. Men det är inget nytt. Portalen visar att det skedde redan 1931 vid Bantorget när järnvägsviadukten skulle byggas.

Kulturportal Lund berättar på internet om Lunds historia och kulturarv: www.kulturportallund.se. Den är också en förening med samma namn. I den kan man bli stödmedlem för 100 kronor om året. Plusgironumret är 493933-6.

INGRID NATHÉLL
Kulturportal Lund

Jubileumsboken

Jubileumsboken 2018 *Skorstenarnas stad* finns att hämta på Gamla Lunds kansli från måndag 18 juni kl. 9–16.30.

Kansliets öppettider (säkrast): mån–ons, fre 9–13 och tors 9–18. Oftast är det öppet fram till 16.30 mån–ons. Du kan alltid ringa och kolla (046-12 12 65).

Vi hoppas att så många som möjligt kan hämta årsboken, som i år har ett något större format och därmed blir dyrare att skicka ut. Ta gärna hjälp av vänner, grannar och familj. Ni kan hämta årsboken fram till mitten av november. Resterande böcker kommer att sändas med posten i slutet av november. Utlandsboende som betalt årsboksporto får boken hemskickad i augusti.

Micklagård Grönegatan 12. Ett frikyrkligt studenthem i Lund 1919–1964
av Folke Lindgärde

Makarna Strömstedt, Karl Vennberg och Rut Hillarp är bara några av alla de akademiker och kulturpersonligheter som har haft koppling

till Micklagård och Fria Kristliga Studentföreningen. Lewi Pethrus, som ryktesvägen hade kallat akademiker för "församlingens djävlar", besökte också FKS och fick därmed tillfälle att ge ett mer sansat och vänligt intryck. Om detta och mycket annat berättar Folke Lindgärde i en faktaspäckad och många gånger rolig bok om det frikyrkliga studentliv som cirklade runt studenthemmet på Grönegatan, i korsningen mellan "gatorna Andakt och Revolt".

AGNETA EDMAN

Kansliets semestertider

Kansliet är semesterstängt 19, 20, 25, 26 och 27 juni samt 2–15 juli. Vecka 29 och 30 (16–27 juli) kommer medlemmen Kerstin Ahldin att hålla öppet kansliet och Drottens kyrkoruin varje vardag kl 11–17. Då kan ni även hämta ert medlems-exemplar av årsboken.

Vi önskar alla medlemmar en trevlig sommar!

Boken *Alla Tidens Torna Hällestad* skrev vi om i förra numret av Gamla Lund-Nytt. Boken kan även beställas av Kaj Wirenbook på e-post kwthvb@hotmail.com eller mobil 0708-30 96 10.

Gamla Lund-Nytt utges av Föreningen Gamla Lund

Redaktion: Solveig Ståhl, Petter Lönegård, Ulla Holmér
Ansvarig utgivare: Erik Larsson
Tryck: ALL-Media Öresund, Kävlinge

Föreningens postadress:
Box 1234, 221 05 Lund
Besöksadress: Kattesund 6 A (mellan Gattostretto och grönsakshandeln)
e-post: gamlalund@telia.com
Telefon: 046-12 12 65
Webbplats: www.gamlalund.se
Intendent: Ulla Holmér

Kanslitider: måndag–onsdag 9–13, torsdag 9–18 samt fredag 9–13

Bg: 325-1675,
Swish: 123 422 78 07
Medlemsavgift: 250 kr
Familjemedlem: 60 kr
Ungdoms- (upp till 25 år) och studentmedlemskap: 150 kr